

REDACTIA
Arad, Dealul Ferencz-utca nr. 26.

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 "
pe 1/4 an 5 "
pe o luna 2 "
N-rii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Dealul Ferencz-utca nr. 26

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502
Scrieri nefranțate nu se primesc

Anul VII.

Număr de Duminecă

Nr. 18

Și dreptate cerem!...

Cunoaștem acum și amănuntele privitoare la vîrsarea de sînge din Șepreuș. Știm de ce domniile (unguri) au votat cu ori-ce preț să aleagă primar pe Pêrv Florea Lica: le trebuia o unealtă oarbă! Știm de ce sătenii nu-l voiau cu nici un preț: îl cunoșteau bine, căci mai fusese primar și făcuse ce făcuse, și adusese în sflatul satului hotărîrea ca pe bani luați împrumut, zălogind așa zicînd pășunea satului, să cumpere pe seama urbaliștilor cu preț bun pămîntul slab al unui domn ungar, prietinel de cruce al fibirăului, căruia Csukay îi și încredinșase de altfel la 7 Maiu conducerea votării...

Știm că votarea s'a făcut într'un chip ce-ți turbură sîngele. Totuși, țărani români și-au păstrat sîngele rece chiar în fața celor mai mari neomenii ce se săvîrșiau.

Știm că Pêrv Florea Lica fusese dat afară din slujbă chiar din porunca mai marilor din Budapesta; fibirăul a știut să-l strecoare însă printre degete și să-l fină și împotriva legii.

Știm că ales a fost cu bună dreptate Iosif Matea, dar domniile și-au bătut joc de el și au reușit să aleasă pe sine ei îl doreau...

Ca să-i sperie pe Români, să nu facă gură împotriva nelegiurii săvîrșite, geandarmii au fost lăsați de voia lor — ori li-sa dat poruncă în taină, vom vedea cum s'a petrecut — fapt e că au tras cu pușca și au isbit cu suița și cu patul puștei...

Și ați șapte case sunt cernite de jale în Șepreuș. Se bocesc vîduvele și copilașii plîng și suspină amar după tata lor cel dulce... În cimitir șepie morminte proaspete, în șir...

Șapte Români harnici și pacînici

dorm acolo somnul de veci... Și nu i-a luat Dumnezeu la sine cu moartea oamenilor, căroră li-s'a rupt firul vieții, ci ca pe câni turbați i-au împușcat geandarmii hrăniți din sudoarea noastră.

Atîta ticăloșie nici foile maghiare nu pot răbda, ci însuși „Függetlenség” eată ce scrie:

„Bogatanii exploatează starea materială străntorata a locuitorilor și piatesc așa de puțin, că aceasta d'abia se ajunge pentru pîne. Ori dacă dau pămîntul în două ori pe a treia parte, iau o usură, care e mai mare și decît prețul arîndei, așa că un pătrar din ce s'a produs, s'au și 1/3 parte, ce i-se cuvenia lucratorului, ajunge în mîna proprietarului. După alegerea de primar, de tragic sîrșit, unui din cei mai avuți proprietari ai comunei, Czárán Márton, s'a exprimat, că timpul acesta e cel mai potrivit pentru scărîțarea plății zăușilor. Trebuie exploatare — țice — temerea poporului pe care i-o inspiră prezența miliției și nu trebuie dată mai mare plată pe zi decît douăzeci cruceri. Dispoziția dușmănească a locuitorului față de proprietari nu e numai de ieri — d'alaltieri, și turburarea trecută numai într'atîta stîm în legatură cu socialismul, că și acesta își așaza rădăcinile în terenul miseriei și al nemulțumirilor poporului.

Intreg reul se poate reduce mai ales la nepăsarea autorităților, la politica agrară, fără Dumnezeu și ajutorare, a proprietarilor și la înșutul acestora adeseori provocatoare, mai cu mai este și justiciara lor poporului, măcar înșese și în mîna arele cazuri.

De lungă vreme a fost al lui Fejér József dreptul de vînat în Șepreuș, în preț alor 10 cor. adică zece coroane. În decursul vînațoarelor cați Nimrozitor treceau peste sîmînturile bietului popor și causau nespuse daune.

Pentru aceasta poporul s'a și întors cu jalbe către autorități și, cînd cu aceasta nu au ajuns la ceva, s'au asociat mai mulți economi cari au licitat dreptul de vînat la 410 cor. Intovărășirea cu prețul acesta a intrat în dreptul său, la ce apoi Fejér József a maintat ofertă ulterioară, pe care însă reprezentanța l-a respins. Fejér a apelat apoi deciziunea de respingere la vicișpan care a luat în samă apelata cu aceea

motivare, că în mîna marelui proprietar Fejér József vede bine asigurată întrebunșarea mai practicabilă a teritorului de vînat.

Reprezentanța comunală însă nu s'a mulțumit cu aceasta, ci s'a întors cu plînsoare la judecatoria administrativă, care a nimicit deciziunea vicișpanului și dreptul de vînat l-a adjudecat tovarășiei constituită din locuitori. Și totuși aceea s'a întemplat că prin prieteshugul de pe la comitat poporul a fost scos din dreptul său cu toate că și-a achitat arînda, ear acum Fejér et comp., spre necazul locuitorilor, aranjază încă și mai multe vînațoare cu cai, cruciș și curmeziș peste sîmînturi, și nu este om care să tindă mîntuire poporului în fața nemeșșilor desmășari și pagubiri fără de suflet.

Proprietarii vînațori și-au provêzut cu fluierie pazitorii de cîmp, cari înșală cîni țărani în cîmp și impușcă apoi cu gramada cîni astiel atrași, pentru cari sîrmanul țeran plătește dare, fiindcă-i strajitorul casei. Locuitorimea, în aceea credința că are dreptul de vînat, a eșit la hotar cu arme contra fiarelor rapitoare, pentru-ce apoi în urma arătării lui Fejér József la pretura din Chișineu, aceasta i-a pedepsit de cap cu cîte 30—50 cor., care judecata, la apelare, a aprobat-o și vicișpanul. Din cauza aceasta apoi pornirea poporului a devenit tot mai dușmănoasă, de oare-ce a întimpinat dela proprietari și autorități nu bunavoință, ci o evidentă nedreptate...

Poporul a fost apoi apasat cu o nouă și nedreptă dare: Șepreușul a fost înșutat și așezat înșe comunitate cari creouă pazite de spa Crîștulu, deși mîndare pîtel n'a fost deia Noe meoueri...

Ce jaf trebuie să fie și ce pîlmuire a legii și a simțului omeneșc, cînd și zîarele maghiare scriu astfel, fiind vorba de Români, își poate inchipui ori-și-cine.

D'aceea o spunem sîrbătoarește: frunțașii români din comitatul Aradului vor duce afacerea în congregație și nu se vor potoli pînă ce nu se va face dreptate.

Păharul suferințelor s'a împlinit.

Instalarea P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp al Aradului, se va face, după cum se știe, Duminecă, prin mandatarul mitropolitan P. C. Sa protosincelul E. Roșca. Sîrbările se vor mîrgini, conform dorinții episcopului, numai la caracter bisericesc. După sfînta liturghie, în decursul căreia se face întovărășirea, episcopul va primi în reședința sa delegațiunile. Tot aici va fi un prînz, la care sunt invitați capii autorităților precum și frunțași ai Dieceșei Aradului.

Episcopi noi. Foaia oficială publică decretul precîmalt prin care sunt numiți: actualul episcop gr-cat. al Lugojului, P. S. Sa Dr. D. Radu episcop la Oradia, ear canonicul mitropolitan Dr. V. Hossu este numit episcop la Lugoj.

Inaugurarea monumentului I. C. Brătianu rămîne pînă pentru ziua de 11/23 Maiu.

Din cauza alegerilor județene însă, serie „Voința Națională”, pe l-rinagiul anual la Florica, la mormîntul neuitatului bărbat de stat, nu va avea loc anul acesta.

Montarea mîreșului monument I. C. Brătianu a început de Mercuri duminecă.

Grupul principal, în greutate de 28000 kg., a fost ridicat și așezat în corpul scîntului de piatră. Grupul este foarte minuat, iar asemănarea, gestul și atitudinea lui Ioan C. Brătianu nu se poate mai reușite.

Intregul monument are o înălțime de peste 14 metri.

Emigrările din Ungaria în America au atins dela 1 Iulie 1901—1902 numărul de 130.000. În realitate au emigrat însă cel puțin încă pe jumătate atîta, căci e mare și numărul celor plecați în România, Basarabia, Serbia, și Bulgaria, ba se duc mulți și în America-de-Sud.

Mai mulți au emigrat în America cetățeni italieni în al doilea rînd sunt cei din Ungaria. Dela 1902 Iulie pînă acum

LA ROMA...

V.

S-t. Petru.

Nici cuvînt scris, nici graiu viu, nici culoare nu poate fi în stare să ne dea chipul adevărat al acestei minunății. O carte întreagă d'at ceti, și tot nu poți fi încă lămurit de cum și e — este biserica S-tului Petru din Roma... Pentru-că perspectiva nu o poate reda nici scrisul, nici zugrăveala, ear ceea-ce e mai măiestru în această colosală clădire, e armonia dimensiunilor.

E, fără îndoială, întăia și cea mai măreață din cîte a clădit omul. Tebuie s-o vezi, ca să-ți dai seama bine de ce este. Păgân de ai fi, și cînd ai intrat sub boltele-i aurite și privești ce e în giur, trebuie să rămâi extasiat, pentru-că nicăiri nu este îngrămădită atîta muncă de om, sîvîrșită după planuri mai uriașe, toate plămăuite de genii neîntrecute, ca și în această catedrală... Aici nu trebuie nici predică, nici orgă și cîntări pentru a te face evlavios: rămâi uluit din clipa în care ai intrat în biserică...

Suntem miț de inși, și toți umblăm în vîrliul picioarelor și încet vorbim, par-că ne sîm, atîta evlavie ni-a cuprins sufletul... Nu e mirare: din blocuri mari de marmură rece de tot felul, mîna omenească a cioplit frumșei fără seamăn, chipuri cari par-că vorbesc; ear pe pânze mari zugrăvit-a mîna omenească fețe sfinte și dat-a culorilor căldură, încât Moise numai, în fața rugului sfînt, va fi stat mai înduioșat de cum suntem de emoționați noi, cari ne aducem aminte de biserica noastră din sat și ne vedem acum sub bolte și printre stâlpi cari numai armonie și simetrie...

Însuși piața pe care e clădită catedrala presintă ceva fără păreche, întăiu prin mărimea sa, a doua prin colonadele din stînga și dreapta, cari formează două galerii. În mijlocul pieții (S. Petru) e un obelisc de granit, cel mai mare din Roma, adus din Egipt de Caligula (37—41 d. C.). Piața s'a făcut de aîfel după desmînul lui Bernini, ear cele două fântîni cu apă abondantă ce țîșnește într'una, sunt — cea din stînga — opera lui Carlo Fontana și — cealaltă — alui Maderno.

De dimineață pînă seară, trăsurile se țin lanț aici, aduc pe vizitatori, după cum și dela tramvaiurile ce vin din toate părțile orașului și se opresc în piața Rusticucci, cete întregi se îndreaptă spre catedrală. Peierini din în toate părțile lumii creștine.

Joi în 17 Aprilie catedrala a fost vizitată de cei 200 congresiști. Desigur că nici odată nu s'au strîns aici atîția Români. Căți au încăput în giurul d-lui Tocilescu, au ascultat explicările lui. Noi, cei din Ungaria și de origina ardeleană, ni-am atașat de dr. Lupșa (din Lugoj), pe care ni l'a scos norocul în cale și care tocmai cu cîte-va zile mai înainte a fost sîntit de preot. Învîțase la Propaganda fide și de opt ani n'a vezut patria.

Că e atît de superbă catedrala, se esplică. Dela 320, sub Constantin, și pînă în secolul trecut, fiecare geniu al Italiei a contribuit cu schinteia sa dumnezeiască la înfrumșetarea acestui lăcaș sfînt. Totuși, cel care a conceput planul unei basilici mai vaste a fost Nicolae V (1447—1455), avînd norocul să dispună de măiestri mari ca Bernardo Rossellini și Leonte Battista Alberti. Iulie II a reluat lucrările în-

trerupte prin moartea predecesorului său. Atunci s'a emis, de celebrul Bramante, planul cupolei mari. Sub Leone X lucrează aici Iulian de Sangallo, fra Giocondo și Raffaello, ear cu suirea pe tronul papal al lui Paul III, direcția lucrărilor o are Piccone de Sangallo, după moartea căruia urmează marele Michelangelo, care a dat, așa zicînd, direcție nouă tuturor lucrărilor, imprimînd pentru totdeauna geniul seu acestei minuni a operei omenești.

Ce sumedenie de bani s'au cheltuit, își poate face ideie omul numai aîlînd, că deja pînă la 1693 (cînd a făcut socoteala Carlo Fontana) s'au dat 234 milioane lire. Și d'atunci încoace cîte alte sute de milioane s'au cheltuit, așa că dacă ar fi să se prețuiască acum, am ajunge la miliarde.

Fațada a fost concepută și executată de Maderno sub Paul V (Borghese). Cele opt coloane sunt în stil corintic, ele susțin două balcoane și 13 statue imense, reprezentînd pe Isus și cei 12 apostoli. Orologiile (două) d' aici sunt opera arhitectului Valadier.

Tavanul aurit (stuch) al portalului e opera lui Buonvi, celelalte lucrări sunt de Bernini. La estremități sunt

s'au dus din patrie în Statele Unite (America) 200.000

De va merge tot așa treaba, rămân numai Ovreii și — fibracele!

Sărbările de pe Dunăre.

Budapesta 14 Maiu.

Umbră și lumină!...

Pretutendenți în țară poporul plăge de sărăcie, muncește de dimineață până noaptea târziu ca să aibă o bucată de mâlai pentru ai săi, aici în capitala țării se aruncă sutele de mil pe fereastră, ca domni să aibă o oră de petrecere... Prin satele românești, — Șepreuș! — familii întregi frunte de jale, aici niște domni blasați, cari nu-și mai știu alunga urtului, decât aruncând banii țării în apă...

Umbră și lumină!...

Petrecerile aranjate în onoarea sosirii M. S. în capitală au fost așa zicând aranjate numai pentru „domni”. Poporul a fost quasi oprit să ia parte: prețurile mari de intrare și întreg aranjamentul cam intracolo țintean.

Și părea la început că sărbările nu vor reuși. Ziua întreagă o ploaie torențială îi primia pe străinii, cari veniseră din depărtări mari ca să vadă cum își știe petrece „națiunea maghiară”. Către sară însă cerul s'a răsunat ca prin minune... și-apoi d'odată ce lumină!

În stânga sta ascunsă în întunecrec Pesta, ear în dreapta curgea Dunărea aprinsă de mil de lumină. Un riu argințiu de strălucire ca în povești. Și-apoi sgomotul produs de mulțimea ce mișca pe maluri, sgomotul de muzică, corurile! 27 de nai a.ustic împodobite și luminate à jour se plimbau pe apă.

La 9 oasuri s'a început jocurile pirotehnice pe dealul Gellert. Numai cu greu se poate reda în scris frumusețea flăcărilor și schinteilor ce se înălțau în toate direcțiile, ca să se stângă apoi în întunecrecul nopții.

M. Sa și casa domnitoare au asistat la aceste sărbări din palatul cetății, unde s'au prezentat arhiducii Otto, Ludovic, Victor, Iosif și multe archiducese, duci și ducese.

Și înaintea parlamentului nou se învârtea lume multă, ca să admire fereștile scaldate în lumină.

Pretutindena lumină! Palatele ministrilor, și a begaților, casele, grădinile, insula Margareta...

Ar fi fost prea neobișnuit dacă sărbările ar fi decurs fără or-ice incident politic. Când a apărut M. Sa și membrii pre-

senți ai casei domnitoare pe balconul palatului din cetate, muzica de pe monitorul Szamos a intonat imnul Gotterhalte, la ce coriști de pe năile apropiate începură a demonstra prin tot felul de strigăte, cari nu încetară până ce — după sfârșirea imnului Gotterhalte — muzica nu intonă imnul maghiar.

Până noaptea târziu au ținut sărbările „domni”or, cari în veselia lor nici că se vor fi gândit la durerile poporului, ce geme sub povara greutăților...

Umbră și lumină!... Asta e soarta noastră. Leo.

Proces de presă.

Cluj, 14 Maiu.

Așa se vede că noi Românii nu mai eșim din procesele de presă. Astăzi pe unul, mâine pe altul îl judecăm; abia am primit ieri știrea despre condamnarea părintelui Stupinean, azi avocatul valoros, dl. Dr. Cassiu Maniu a ajuns pe banca acuzatilor.

Dl. Dr. Cassiu Maniu a publicat în „Tribuna” din 25 Februarie un articol, în care descrie starea politică și mai cu seamă face critică asupra ideii naționale maghiare! Pentru articolul acesta a stat azi dl. Dr. Maniu ca acuzat înaintea curții cu jurați.

Judecătoria se constituie: Președinte: Reinhold Arthur; juri: Csizsér Akos și Kocsis Andor; Procuror: Dr. Endes Miklós, ear apărător fratele acuzatului Iuliu Maniu, din Blaj. Jurații de față 12.

Președintele întreabă pe dl. Dr. Maniu despre cauza pentru care a scris articolul.

Dr. Maniu răspunde într-o vorbire mai lungă, concludând:

„Eu am scris articolul pe baza științei filosofice. Am avut date istorice, prin urmare ce am scris, sunt lucruri adevărate”.

Apoi declară că nu a vrut să agiteze. Articolul a fost scris pentru maghiarii inteligenți și a crezut că aceia vor pricepe tendința lui.

Dl. Maniu vorbește românește; la întrebările puse de președinte răspunde românește. Așa se vede că s'a răsunat sângele românesc în gura lui. Că dl. Maniu, care vorbește perfect 8 limbi, nu răspunde ungurește. Răspunsurile le traduce translatorul Dr. Tauber, — într-o limbă rea și fără să priceapă limba românească. Pentru aceasta dl. Maniu polemizează cu translatorul rugându-l să traducă bine ce spune el!

Apoi se redactează întrebările care se vor pune juraților.

Procurorul: Rogă, ca dl. Maniu să fie judecat, ca unul, care a agitat contra națiunii maghiare.

Dr. Maniu Cassiu: Își face observarea că el nu pricepe agitația contra națiunii ungurești, ci e vorbă de popor și nu de națiune.

Apoi se ridică procurorul Dr. Endes și ține vorbirea de acuză; aduce înainte multe

frase, însă efect mare nu face asupra ascultătorilor cu organul lui prea vehement.

Se ridică apoi fratele acuzatului: dl. Dr. Iuliu Maniu, și rostește o vorbire frumoasă, în care dovedește, că nu-l păcat dacă cineva critică pe basă științifică ceva. Nu vede nimic, care ar putea dovedi că acuzatul e de vină. Articolul acela e concluziunea a dovedirilor științifice. Cere, ca jurații să aducă verdict, prin care acuzatul să fie achitat.

Vorbirea a făcut mare efect. Însă nici vorbirea apărătorului, nici vorbirea acuzatului n'au putut convinge pe jurații unguri, ci la orele 1¹/₂ ei au dat verdict de vinovăție. Judecătoria aduce la orele 3 sentința prin care dl. Dr. Maniu a fost condamnat la 1 an închisoare de stat, la purtarea speșelor de proces.

... Și a fost judecat pentru agitație contra statului.

Acuzatul a făcut recurs de nulitate.

„Eu”.

Congregația dela Lugoj.

Mercuri s'a ținut în Lugoj congreagația de primăvară a comitatului Caraș-Severin. Românii, spre lauda lor fie zis, s'au înfățișat în număr frumos.

Artur Gränzenstein face o propunere de a se de-approba obstrucția din Dieta a opoziției.

Dl. Coriolan Bredicianu într-o măiastră cuvântare arată că fără a se identifica cu opoziția, dar Românii nu pot vota nici propunerea lui Gränzenstein, deoarece ce Românii osândesc ideea fundamentală a politicii de stat pe care o face și Șell. Majoritatea membrilor (neromânii) congreagației au primit însă propunerea.

La raportul viceșpanului, după ce constată că e conștiincios lucrat, Dr. G. Popovici face următoarele reflecțiuni:

Raportul vice-comitelui vice, că pricina decadenței moralității publice sunt: concubinatul, biserialitatea și starea înapoiată a învățămîntului. ... Dar, din cauza legile biserialității s'a zis, că aceste vor micșora concubinatul și acum vedem, că în urma marilor greutăți impuse de aceste legi sunt în creștere cauzurile de concubinată. Reclamăm ajutorul organelor administrative pentru reducerea concubinatelor și arată, că acolo unde organele administrative merg mână în mână cu cele biserialități a succes a reduce numărul concubinatelor.

Ear dacă poporul în loc de biserialitate merge la crismă sunt tot domni de vină, cari țin pertractări și anchete pe sate tocmai în timpul serviciului divin. Și dacă școala de repetiție, atât confesională cât și cea de stat nu e cercetată de numărul recerut de tineri, e tot vina administrației, care nu stă întru ajutor organelor administrative biserialități.

D-lor, socialismul bate la ușe și e timpul suprem să ne îngrijim de popor, ca să nu cadă în mâna agitatorilor fără suflet.

Vice-comite C. Fialka contestă, că legile biserialității sunt cauza înmulțirii concubinatelor. Promite date statistice pretinse de vorbitor; a luat deja măsură și va mai lua la casă de trebuință.

Dl. P. Drăgălină ia cuvântul la „fondurile grănițerești” și constată, că e nelegală definiția d-lui vice-comite, că aceste fonduri sunt în prima linie menite pentru scopuri școlare. Arată, că în sensul legii e comuna datoare să participe numai cu 10% la susținerea școlii, ear restul are să-l plătească statul. Din fondurile grănițerești să se dea stipendii, ajutoare economice și să se înființeze economii de model.

Dl. Dr. St. Petrovici arată cu datele raportului vice-comitelui, că populația comitatului a scăpat pe toate terenurile.

După-ce vorbesc, la diferite chestii, d-nii C. Morariu (Bocșa R.), Dr. C. Jurca și Dr. St. Petrovici, raportul vice-comitelui se primește.

Urmează discuția asupra Coloniei dela Brazova.

După-ce s'a luat la cunoștință socotile anuale pro 1902 comitatense și ale fondului de pensiune notarial se trece la propunerea vice-comitelui în privința teritoriilor de pășune din circuirele Boga și Făget.

Referentul Milutinovici arată, că comunele de pe valea Begheului și Timișului au suferit mari pierderi prin coloniile ce s'au înființat, încâtă fost de trebuință să se inițiază o acțiune de desdăunare a comunelor. De un an decurg tratativele și cu mai multe comune s'a ajuns la înțelegerea mulțămitoare. Acum e vorba să se înființeze o colonie lângă Brazova, în sistem de fermă și în acest scop detrage guvernul cam o mie de jugh. pășune din locul erarial ce l-au avut până acum în arădă comunele Margina, Brazova, Curtea, Brăteșu, Brănești și Sintești. După-ce pierderea acestor pășuni e o lovitură grea asupra poporului și după-ce locul designat nu e potrivit pentru o colonie, propune ca guvernul să fie rugat a renunța la colonia proiectată și să lase și mai departe poporului acela locuri de pășunat pe terenurile erariale.

Dl. Dr. G. Popovici arată cu date adrobitoare marea catastrofa ce a dat asupra populației în urma politicii de colonizare. Salută cu bucurie lucrarea inițiată în ceasul al 11-lea pentru salvarea populației și dorește ca concludul să se voteze unanim.

După ce vorbește la acest obiect d. Bredicianu, spunând celor dela putere multe adevăruri crude, se discută asupra iubileului grănițel. Se încinge dispută între d. Dr. St. Petrovici și între d. primar al Caransebeșului, C. Burdia.

statuele lui Constantin și Carol-cel-Mare. Atât această statue, cât și basorelieful ce-i d'asupra porții de mijloc este opera lui Bernini. Poarta aceasta se numește „Poarta Sfântă” și se deschide numai la ocazii rare, la jubilee. Basoreliefurile ei din bronz sunt opera lui Filarette și Donatello (1447).

Impresia cea mai puternică și-o face însă mărimea și înălțimea interiorului. Sub cupola cea mare (cea mai mare în lumea întreagă) este altarul cel mare, d'asupra căruia e un baldachin pe patru stâlpi de bronz cu auritură. Bronzul acesta a fost luat din portalul Panteonului actual (care a fost odinioară palatul lui Agrippa) sub papa Urban VIII (1632).

Lângă acest altar e mormântul S-tului Petru, ale cărui oseminte sunt așezate într-o cutie magnifică, operă alui Bernini. La mormânt coborî pe trepte de marmură albă și însăși cutia este așezată ca p'un altar în care la sfânta slujbă dumnezeiască catolică așează potirul... 87 candelă, lucrări de artă, ard aici... Totul e nespuse de frumos dar ceea-ce te ține locului, să privești mereu, e cupola, cu auriturile și picturile acele minunate, luminate de

soarele ce petrunde prin ferestrele de sus. Într-o glorie de lumină e scaldată apoi „catedra S-tului Petru”, în fundul bisericii (unde la noi ar fi altarul), pe loc ridicat, de unde vezi până la „Poarta Sfântă”. Această vedere e ceva caracteristic, rar în felul ei. La alte catedrale mari, ca St. Paul din Londra ori Domul din Milano, orgile puternice și tribunele pentru orchestre cuprind mijlocul bisericii și astfel îți întrerupe așa zicând priveliștea. Aici și altarul de sub cupola mare e construit încât nu te împedecă să vezi întreaga lungime a interiorului bisericii.

Ce-i apoi în cele opt capele (Pietăți, S. Sebastiano, Sacramento, Gregoriană, Fonte Battesimale, Presentazione, Coro și Clementina) și în „sacristiu”, ar face o carte întreagă să le înșir. Fiecare capelă este aproape cât o catedrală de pela noi, are mai multe altare, unele orgă separată și loc pentru cor (auzi numai cântarea, pe coriști nu-i vezi) și toate sunt opere de ale celor mai celebri arhitecți, sculptori și pictori ai renașterii italiene.

Maî mult ni-am oprit la capela Pietății. D'asupra altarului e o statue, prima manifestare a geniului lui Mi-

chelangelo: Maîca Fecioară ținând în brațe corpul mort al lui Isus. Era numai de 24 ani marele măiestru când a dăruit lumii această mândrețe de marmoră... Tot aici, la dreapta, este „columna sfântă”, care după tradiție ar fi din templul în care Isus a stat în mijlocul cărturarilor. E o lucrare ce într'adevăr îți poate evoca splendoarea ce a trebuit să fie în templele regilor bogați ca Solomon...

Unde să mai înșir monumentele ridicate atâtor papi cari își dorm acolo somnul de veci!... Oamenii cu slăbiciuni vor fi fost și ei, dar multe li-se pot ierta, căci mare a fost dragostea ce au arătat marilor sculptori și pictori, cari cine știe dacă ar fi lăsat altfel omenirii atâta desfătare... E sigur, că mausoleele nu s'ar fi făcut fără munificența papilor, și ni-e indiferent dacă a fost la mijloc egoismul ori vanitatea: vorba e că lumea întreagă s'a ales cu așa capod'opere, încât trebuie să-ți pleci genunchii.

La stânga dela „catedra S-tului Petru” (opera nemuritorului Bernini) este monumentul sepulcral al papei Paul III; statua papei e de bronz, d'a stânga și dreapta sunt două figuri în

marmoră: Prudența și Justiția. Aceasta din urmă fiind prea nudă, Urban VII a pus pe Bernini să coregă opera măiestrului Porta: s-o acopere ici și colea cu vâl de bronz.

La dreapta e monumentul făcut de Bernini în memoria lui Urban VIII.

Cele mai frumoase ni-s'au părut: monumentul sepulcral al lui Clement XIII, de Canova; S-tul Părinte stă în genunchi, ca de rugăciune, la stânga lui o statue represintând Religionea ear alta geniul morții; tot de Canova este monumentul în memoria lui Giacomo III, rege al Engliterii (mort în Roma la 1766); pe Alexandru VII la nemurit în peatră Bernini a fost cea din urmă lucrare. Draperia, din marmoră roșie, ce se întinde d'asupra ușei (intrării în mausoleu) și din cutele cărei se vede moartea cum întinde brațul, ținând măsurătoarea vremii, e perfecțiunea artei, întocmai după cum sunt desevirșite și figurile (din marmoră albă) cari represintă Justiția, Prudența, Caritatea și Veritatea, ce stau în jurul Papei.

Russu Șiriani.

Vorbirea

nou sfințitului Episcop al Aradului Ioan I. Papp la actul sfințirii și respective la primirea toiagului arhieresc în Sibiu.

Preasfințit Sinod arhieresc!

Representanța clerului și a poporului din eparhia Aradului întrunită la 30 Ianuarie a. c. în Sinod eparchial extraordinar, m'a distins cu deosebita ei încredere alegându-mă de Episcop, pentru această eparhie veduivă.

Acest vot al alegătorilor, al bisericii vii, eu l'am primit de o arvană a logodnei duhovnicești, de un simbol al inelului, care mireasa îl ofere logodnicului ei și acestui vot, la rândul meu și eu am dat răspuns prin aceea, că în prezența mandatarului Escelenției Voastre Domnule Arhiepiscop și Mitropolit și în prezența publicului adunat în sfânta biserică am declarat sărbătorește, că mă supun cu rezignațiune voinței Celui Preainalt și primesc alegerea; și prin această declarațiune solemnă am dat și eu bisericii vii, clerului și poporului din veduivă noastră eparhie o arvană a logodnei duhovnicești, întocmai cum mirele dă miresei sale inelul de logodnă.

Această logodnă însă s'a făcut desăvârșită numai prin censurarea canonică a alegerii mele din partea Preasfințitului Sinod episcopesc și deosebi prin prealalta sancționare a acestei alegeri din partea preagratiosului nostru Impărat și Rege apostolic Francisc Iosif I-ul, cari forme constituționale și canonice îndeplindu-se, astăzi am primit și preasfințitul dar al arhieriei și am devenit mirele încununat al eparchiei noastre aradane.

Văzându-mă astfel încununat cu mărire și cinste și aducându-mi aminte că în treapta diaconiei și a preoției de câte ori mă pregăteam spre liturgisire și deosebi când îmbrăcam ornatele diaconesști, ori preoțești, mă rugam conform ritualului „Bucurase-va sufletul meu întru Domnul...”, „Bucure sufletul meu întru domnul...”, că m'a îmbrăcat în vestmântul mântuirii, cu haina veseliei m'a îmbrăcat, ca unu, mire mi-a pus mie cunună și ca pe o mireasă m'a îmbrăcat cu podoabă.

Îmbrăcat astfel cu podoabe, încununat cu mărire și cu cinste și investit cu toiagul arhieresc, văd și în mine, precum am văzut în toți antecesorii mei, împlinite cuvintele apostolului ginților, din cartea către Ev. ei cap. V. v. 1. „că tot arhierul care din oameni se ia, pentru oameni se pune, spre cele ce sunt către Dumnezeu ca să aducă daruri și jertfe de păcate”, dar

văd împlinit și adevărul de care mărturisesc cuvintele celui Apostol la verul 4 și 5 din aceeași carte, că adică: „nime singur nu-și ia șiși această cinste, și cel chemat de Dumnezeu, ca și Aron” și că nici „insuși Cristos nu s'a preamărit însuși pe sine a fi arhieru, ci cela-ce a grăit către dînsul: fiul meu ești Tu, eu astăzi Te-am născut”, văd adevărat și o constatăm cu toți, că nu eu însu-mi m'am îmbrăcat cu această mărire, nu eu însu-mi mi'am dat mie această cinste ci biserica vie, clerul și poporul din eparhia Aradului, care m'a ales; precum se constată și aceea, că dintre oameni fiind luat și eu, pentru oameni sunt pus, spre cele dumnezeiești, ca să aduc daruri și jertfe pentru păcatele și neștiințele oamenilor, dar tocmăi, că dintre oameni sunt luat, că om am fost și om am rămas; tocmăi că eu eu însumi mi-am dat mie această cinste ci mi-a dat-o biserica, care m'a ales, — pe când mi-se veseleşte sufletul și se bucură inima mea de acest dar, care la foarte puțin muritorii le este dat, nu va fi nemotivată nici îngrijirea, care cuprinde întreaga mea ființă în acest moment de cea mai mare însemnată pentru mine, dar și pentru biserica al cărei fiu sunt și al cărei arhier-păstor chemat sunt să fiu.

Și în acest moment al emoțiunii mele sufletești involuntar mi-se r. prezintă icoana vulturului, pe care am stat la depunerea jurământului de credință și aruncându-mi privirea asupra acestei icoane, și văzând ce-tatea zugrăvită pe ea, și știind că acea icoană reprezintă însăși eparhia, a cărei mitră mi-s'a pus astăzi pe cap; când văd însăși eparhia cu tot teritorul ei reprezentată prin trimișii clerului și ai poporului, cari m'au însoțit și au asistat la actul încununării mele; când mi aduc aminte de S. Evanghelie care mi-s'a pus pe cap la actul hirotoniei mele întru Episcop, nu pot să nu-mi dau seamă de neajunsurile mele personale în raport cu greutățile păstoririi; și nu pot să nu cogit asupra greutății sarcinii primite asupra umerilor mei; deci în consecință nu pot să nu mă întreb cu Psalmistul c. 115 v. 3. „Cum voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a făcut mie”; cum voi putea satisface așteptărilor și trebuințelor eparchiei; cum voi putea purta jugul apostoliei Domnului; ca acela să-mi fie plăcut și sarcina ușoară?

Aș putea răspunde în general: că mi voiu întocmi toată mintea, cogitarea și simțirea mea astfel, ca învățăturile lui Cristos să le observ și eu și să fac a se observa de către toți credincioșii concrezuți păstoririi mele, dar cuvine-mi-se să mă acomodez cuvintelor prorocului și împăratului David, prin cari mi-se zice și mie ca și fiecărui

muritor: „Jertfește lui Dumnezeu jertfa de laudă și dă celui preainalt rugile tale și mă cheamă pe mine în ziua năzului tău și te voi scoate și tu mă vei preamări” Ps. 49 v. 14. — dar deosebi mi se impune să observ cuvintele de învățătură ale Sf. Apostol și evanghelist Luca: „Să fie mijloacele voastre încinse în făclile aprinse”, cuvinte de învățătură acestea, cari sună pentru toți cari s'au dedicat sarcinii Domnului.

Dar mă întreb eu: „cu ce să încing mijlocul meu și ce oleu să aprind în făclia mea?”

Mijlocul meu nu-l voi putea încinge cu arme mai blânde și mai puternice dar și mai resistibile, decât cu armele cu cari s'au încins și s'au luptat toți apostolii și următorii Domnului, cu armele, cari să reprezintă și prin ceea trei riuri, ce le văd zugrăvite pe icoana vulturului, pe care am stat la mărturisirea credinței, adevărat cu armele învățăturii creștine, cari sunt: credința, dragostea și nădejdea creștină; iar în făclia minții și a inimii nu voi putea aprinde nici oleu mai curat, nici mireasmă mai bine-mirositoare, decât acel oleu și acea mireasmă, pe care Apostolul neamurilor o recomandă lui Timoteiu, pe care l'a lăsat de episcop la Ef. s, cu cuvintele: „Fiți credincioșilor exemplu cu cuvântul, cu viața, cu dragostea, cu duhul, cu credința și cu curățenia”. Cartea I. cap. IV. v. 12.

Dănd acest primos de mulțumită ca și răspuns la felicitarea Escelenției Tale Înalt preasfințite Domnule Arhiepiscop și Mitropolit, și ca o programă de viață în păstoria turmei mele curățitoare, îndemnat mă simt să mă ating, că prin alegerea, întărirea și hirotonirea mea întru episcop, devenind eu nu numai episcopul Aradului ca și unei părți din provincia noastră mitropolitană, ci devenind și al treilea ierarh în mitropolia noastră și ca atare și membru al preasfințitului Sinod episcopesc, sunt conștiu atât de drepturile mele sfinte, cât și de chemarea mea sublimă, și în această privință mă voi conduce de statul Apostolului neamurilor din cartea către Romani cap. XII v. 10. „cu dragoste frățească unul pe altul iubind, unul pe altul cu cinste întrecând. Binecuvințați pe cei ce vă gonesc pe voi, binecuvințați și nu-i blăstămați. Bucurați-vă cu cei ce se bucură și plângeți cu cei ce plâng, una întru voi gândind”.

Urmând astfel, voi putea cu înlesnire coniuera împreună cu Preasfințitul Sinod spre a satisface intereselor mari ale bisericei: de a păzi și apăra unitatea credinței întru legătura păcii.

Sfintirea clopotului.

În ziua marelui mucenic Gheorghe, pe când la Sibiu se hirotonea întru episcop P. S. Sa dl Ioan I. Papp, se știe la catedrala din Arad se săvârșia sfintirea frumosului clopot dăruit biseicei noastre de P. S. Sa Episcopul nostru.

După săvârșirea sfintirii clopotului, P. C. Sa părintele R. Ciorogariu a făcut următoarea cuvântare:

„Și-mi va răsplăti mie Domnul după dreptatea mea și după curățenia mânilor mele înaintea ochilor lui”. Psalm 17, v. 25.

Așa a plăcut lui Dumnezeu și și oamenilor ca Preacuviosul Archimandrit Ioan să fie ridicat în scaunul episcopesc al Aradului, ca la lumina faptelor lui celor bune să fie preamărit numele lui Dumnezeu de către oameni. Și astăzi prim-știe ei darul episcopiei în Sibiu, după rânduiala legii, prin punerea mâinilor I. P. Sfințitului nostru Mitropolit Ioan, astăzi dar s'a revărsat asupra lui lumina darului apostolesc, ca printr'insul fiu luminei să fim; astăzi biserica s'a cununat cu mirele ei; astăzi mirele a adus miresei sale bisericei acest prețios dar pe care-l sfințirăm spre laudă și mărirea lui Dumnezeu. Veniți să ne veselim de ziua pe care Domnul a gătit-o nouă spre bucurie.

Lumina de sus dela Părintele luminilor se pogoară, ear fapta bună de jos din adîncul inimii se înalță la cerul. Astfel se împreună astăzi cerul cu pământul: darul de sus se revărsă în Sibiu asupra arhierului nostru, ear fapta lui cea bună, primosul recunoștinței ce ne stă înainte, ca un miros de bună mireasmă se înalță către Dumnezeu îndurărilor umplând vădețul de „lauda și mărirea lui Dumnezeu”.

„Spre laudă și mărirea lui Dumnezeu închin acest dar bisericei catedrale gr-or române din Arad întru amintirea alegerii mele de Episcop” zice generosul nostru Episcop în literile de bronz turnate pe acest clopot. Și acest bronz va vesti virtutea recunoștinței spre pildă credincioșilor săi, cum în zilele de bucurie au să-și aducă aminte, că tot darul de sus vine dela Părintele luminilor.

„Și-mi va răsplăti mie Domnul după dreptatea mea și după curățenia mânilor mele naintea ochilor lui (Ps. 17, 25) zice episcopul nostru, cu Psalmistul, pe alta parte a clopotului. În momentul înălțării sale pe scaunul arhieresc episcopul nostru Ioan cu fruntea deschisă face votul, că va governa diecesa întru dreptate și întru curățenia mânilor sale, și acest vot ca un program îl scrie pe acest mare clopot al

Carmen Armoniae,

la instalarea P. S. Sale Episcopului diecesan Ioan Ignatie Papp, în 4,17 Maiu 1903.

Motto: Bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta; Doamne! buzele mele vor deschide și gura mea va vesti lauda Ta. Psalm 51 v. 14, 15.

În rugă de mărire, de laudă. În chor, Smerit, Arganunche, iubitu T'v popor. Si naltă azi glasuri ferbinți cătră Tine, O, Doamne, al păcii și al vieții divine.

La rău și la bine spre noi priveghază, Si nu lăsa, Doamne, nici unul să cază În focul pierzării robii de păcate: Ci vino, ne împacă pe frate cu frate!

Destul răstăcit am prin negrele valuri De urf... și, departe de sigure maluri, De barca smânciță de sfânci uriașe Era să ne perdem de vânturi vrăjmașe...

Se pare, că noaptea n'au mântuau-ți cernită Nu poate s'ascuză Aurora slăvită; S'un duh de viață prin aer să poartă, Prin lumea căzută, prin lumea mai moartă.

E zi triumfală! e zi de năștere! Trimisă solie, cerească arătare De dragoste multă, de milă, de bine, De daruri bogate, ce vin dela Tine.

Tu astăzi aprins ai în suflăte focul Credinții străbune, s'aduc-ai norocul Ce mândra mireasă, biserica vie Așteaptă voioasă la sinu-ți să vite!

Si eată, că mirele vine, și aduce Cadoul iubiri un clopot, ce dulce Cânta-va prin veacuri, chemând la închinare Pe tot Românașul la zi de sărbare;

Si eată, că mirele vine, și oprește, Sub crucea și Chipu T'ți o rugă șoptește, E prins de fiorul misiunii... cu frică El ochii spre Tronu-ți cucernic ridică.

Închină-și, o Doamne, puterile toate În brațul Tău tare și tot ce nu poate Ca om, pentru lege și neam se uncească Întinde-ți drept rază puterea T'ți cerească!

Preoții Tăi, Doamne, privindu-ți s'adună În giuru-ți, sunt veseli, căci aspra furtună Pieri, și în urmă-ți ostroave senuie, Nădejdi de înflorire le arată cu bine!

Si unul îl zice: „Prea sfinte, privește! Biserica mică ce mult Te înbește — Si noi, și poporul: deei pasă nainte Și fiul tuturor, din suflet, Părinte.

Si pildă îți pune p'Andrei, mult iubitul, Si tot ca începutul să-ți fie sfîncitul; Trăsească-Te cerul, ferice, Stăruie, Ajungere-at floarea națiunii Române.

Prin caldele raze de Maiu se strecoară Parfumul Nataii... pământul să nsoară, O ia de soție, și totul zimbeste, În dulce iubire viața ne crește.

Si plin de admiraire mă nalt din genunche, Privirea-mi să îndreap'ă spre a dealului muche Poporul de-aceament... și ce ni s'arată? Un miel pe-o poiană, prin earba-n rouată!

E fiul tău, Doamne! e semn de salvare! Această minune! această arătare! Si pace ne îmbie, linște, frăție!... O, Doamne-al Puterii, în veci laudă Tăe!! Cherechiu, Aprilie 1903.

Al. Muntean al lui Vasile.

Poesii populare.

(De lângă Cluj).

Stau privind în depărtare, Mă cuprinde un dor mare: Ași voi să merg la tine, Sau să fi tu lângă mine.

Mierla cântă în pădure, Cântă mult și cântă dulce, Să știe de draga mea, Ar cânta numai de ea.

Emil din Cluj.

Tainele Siberiei.

Cititorii nostri au aflat din depesă că Italia a refuzat extradarea studentului rus Gotz, pe care poliția rusească voia să l'impline în atentatul contra lui Sipiegaio, și că a fost expulsat.

Studentul Gotz și soția sa Vera sunt doi reprezentanți ai acelei nobile tinerimi ruse din 1870—80, care jertfînd totul au mers în tabăra luptătorilor pentru libertate.

Amândoi au fost arestați și deportați în Siberia. În Martie 1889 se găseau la Iakutsk, unde sfîră că autoritățile s'au decis să-i deporteze mai la nord-est, la Sredne-Kolimsk.

Aceasta însemna moartea sigură pentru unii, ear pentru cei mai mulți primejdie extremă. Deportanții se rugară să se amâne această transportare plus că drumul spre Sredne-Kolimsk va fi posibil.

Vice-gubernatorul Ossaskin nici nu voi să asculte de deportați și poruncă să-i soucă cu posta. Poliția și soldații navăliți în casă unde se aflau deportații și se dedară la acte de violențe sălbatică asupra femeilor și omenilor dezarmați.

Din pricina șefului soldatului iabiră cu patul puștel pe deportați, băgara baionetelor în carne vie și traseră gloanțe.

Șase deportați au fost omorâți pe loc; mai toți ceilalți au fost grav răniți.

Printre aceștia se afla și Gotz. Atunci se începu o campanie de către presa europeană împotriva acestor cruzimi

bisericeii, ca el sa vesteasca lumea crestin-

Par' ca din alta lume resuna cuvintele arhierelui...

Arhierel nostru insa se inalta cu gandul din aceste miserii ale vietii...

Aceste adeveruri ve vestește voua arhierel prin sunetul acestui clopot...

La toata intrarea si esirea ta din inspiratia acestor sfinte cuvinte sa porcezi.

In momentele nedreptatirilor, a intristarii si durerii tale, adu-ti aminte de mangaitorul glas...

Si cand dupa munca zilei facendu-ti rugacuniile de seara...

Si acum, catre tine ma intorc Doamne care astazi ai deschis cerul spre binecuv-

vantarea arhierelui nostru si a prinosului ce a adus Tie...

In amintirea lui Dr. D. P. Barcianu.

Arhidiaconul Dr. M. E. Cristea a scos in brosură vorbirea ce a ținut la Dumineca Floriilor...

Reproducem din broșura următoarele:

Cine oare cunoaște mai bine, decât tocmal fiul acestel comune însușirile tineretelor iubitelor noastre defuncte?

Ascultarea, blândeta, modestia și simțuținta lui în studii erau știute de toți.

Buna lui purtare, zelul lui spre învățatură, și hărnicia lui de albină l-au ridicat în ochii tuturor...

prin vasta-l erudițiune, prin așgerimea spiritului său pătrunzător,

prin temeinicia și bogăția cunoștințelor sale pedagogice,

prin estinsele-l experiențe mai ales pe terenul școlar,

prin tactul cel plin de înțelepciune la aplicarea lor,

prin iubirea lui de adevăr și de dreptate, precum și

prin caldul lui patriotism, și mai presus de toate

prin neîntrecuta lui iubire de neam, precețluită cu suferințele temniței...

Cine și cum a fost Dr. Barcianu ca profesor, ca dascăl al tinerimii noastre seminariate...

Ating numai în treacăt, că prelegerile lui cu simburile, estile lui cu sistem, seriile și articolele lui convingătoare...

Invățătoreșii, pe cari un șir întreg de ani cu multă pricepere le-a condus...

D-ru Barcianu nu cunoștea nimic mai presus de școala română și de înviatarea ei.

Am fost însu-mi martor ocular la dureroasa și sfâșietoarea scenă, când reîntorcându-se acasă...

Ba chiar și cu câteva zile înainte de îmbolnăvirea sa ultimă, care i-a și curmat frul vieții...

Dar' piatra cea mai prețioasă din cununa vrednicilor sale, cari acolo sus în ceruri strălucesc pe fruntea-l veșnic se răscoală...

Din Beiuș.

Din isprăvurile d-lui N. Diamandi.

Nu pentru că ni-ar plăcea să ne ocupăm cu persoana fostului rector de internat și catechetului suspendat din Beiuș...

tarul s'a plâns anume, că numiții școlari în lipsa îngrijirii și supravegherii...

Este dreptul direcțiunii gimnasiale că după-ce odata a spart acest cuib de morală și disciplină...

Asupra afacerii de altfel credem, că va avea să se pronunțe și Veneratul Consistor Oradan...

Dela sate.

Șimand, la 5 Maiu 1903.

În N-rul 97 al ziarului din Arad „Függetlenség” a apărut un articol cu intitulat „Unde nu trebuie școala maghiară”...

național: limba, naționalitatea și școala noastră română, ne numește „agitatori soviniști”...

Să-maniți de ei, mult bine ne mai vreau!... dar, țină-și-l lor; pe noi Dumnezeu să ne ferească de dragostea lor!

și guvernul rusesc se hotără să facă o cercetare. Dar știți cum au făcut-o?

Un tribunal excepțional a judecat pe acel cari au scăpat de moarte.

Trei din ei și anume Gausman, Kogan-Bernstein și Zotof au fost condamnați la moarte și spânzurați.

Revista „L'Europeen” publică scrisorile pe cari cei condamnați la moarte, le-au scris cu câteva minute înainte de-a fi spânzurați.

Îată ce scrie Zotoff:

„Vă trimit sărutările mele și vă îmbrățișez pe toți, pe toți camarazilor, fraților! Voi toți mi sunteți în acest moment aceiași frați!

„Intrebunțați toate forțele voastre, și sub impresia vie a acestor orori, a acestui masacru, a acelor măceluri, exploatați cu toate forțele voastre comune această dramă, acest exemplu de cruzime, de arbitrarie, de inumanitate a despotismului rus și a sistemului său.

„Scrieți în toate colțurile iubitei noastre mame și mame-vitrepe — patria, — scrieți străbunătății. Merită să munciți pentru asta: e unicul mijloc de-a rescumpara pierderile cauzate de această măcelărie.

fiind-că fie-care din voi cugetă la fel. Nu vorbesc de dorințele mele cele mai scumpe!

„Al vostru până la spânzurătoare”. Mai departe:

„Ceasurile 3 de dimineță. La spatele curții se așază lemnele. Vedem cum se înalță spânzurătorile. Ce simplitate de moravuri! La orele 8 a venit preotul.

„Eugenia Gurevici, era logodnica lui Zotoff).

„Ea a asistat la ultimele mele momente, mă simt foarte lucid, dar simt o teribilă oboseală fizică și nervoasă.

„Ce violente senzații!

„Et bine, iubiiți mei, iubiiți amici ai inimii mele vă string pentru ultima oară la pieptul meu!

„Nici odată o picătură de patere nu a fost gerdată în univers. În consecință nici viața omenească nu va fi pierdută.

tu ploae. Să nu credeți că mâna mea tremură de emoție. Adio, adio, iubiiților!

„Al vostru până la scândura morală”.

Scrisoarea lui Gausman sună astfel: „Jacutsk, corpul de gardă, 7 Aug. miezul nopții și trei sferturi de oră.

„Scuzați-mă dacă sunt scurt. Nu e momentul lungilor scrisori. Firul gândurilor se rup adese-ori de amintirea întâlnirilor trecute.

„Dacă veți trăi până în zilele fericite gândul meu, dacă pot zice astfel, va fi cu voi. Mor cu credința în triumful adevărului. Adio, fraților!”

„Al vostru, A. Gausman”.

Îată acum și scrisoarea lui Kogan: „Iubiți-mă bunii mei amici și camarazi!

„Nu știu dacă voi putea să vă zic adio, adio tuturor în gândul meu. Am simțit profund în acest timp, caldă și bună voastră atitudine față de mine.

„Nici odată o picătură de patere nu a fost gerdată în univers. În consecință nici viața omenească nu va fi pierdută.

„Nu trebuie să ne lăsam tristeții din cauza ei. Să lăsam pe morții morților, voi aveți în fața voastră o legătură viețuitoare,

morală, caldă și sublimă cu patere, care a suferit atâtea. Nu spuneti și nu credeți, că viața voastră, va fi pierdută, că va trece toată în suferințe zadarnice, tortură, muncă sinică și deportație.

„A suferit toate suferințele patriei, a fi un blam tuturor fiilor întunerecului și răului, e o mare operă. Aceasta să fie ultimul nostru serviciu. Ați dat obolul vostru pe altarul luptei pentru libertatea poporului.

„Și cine știe, poate, vă va fi dat să vedeți zile mai bune! Poate veți viețui până în fericitul moment, în care patria desrobită va primi pe dragii ei copii credincioși cu brațele deschise, și va călători cu marea sărbătoare a libertății.

„Atunci amici, amintiți-vă cu o vorbă bună de amintirea noastră, și asta va fi cea mai bună și cea mai mare recompensă pentru suferințele noastre. Fie ca această speranță să nu vă părăsească niciodată cum nu mă va părăsi chiar în sfârșit. Vă îmbrățișez pe toți călduros, din toată inima mea iubitoare”.

„Al vostru Kogan”.

Gotz este unul din martorii acestor întâmplări; rănit de un gionte fu osândit la muncă sinică.

Mai târziu țarul a redus pedeapsa cor-damnaților dela Iakutsk.

Astfel Gotz și soția sa, după 15 ani de muncă sinică s'au reîntors în Rusia de unde au plecat în străinătate. „Secolul”

In urmare a acestora, nu mă simt obligat a răspunde la ceata percinațiilor și la cei de coloarea lor, cari, din toată apărarea noastră, contra desnaționalizării noastre și contra infiltrării străinismului în poporul nostru mult lucră, fac, și ne timbrează de: *Agitatori soviniști și trădători de patrie*, care epitet murdar îl resping cu toată indignațiunea; deoare ce mult mai bine îl meritează dumnealor; zic: nu ca să le răspund lor, ci ca să mi salvez reputațiunea mea de păstor sufleteș și ca Onorabilul public cetitor să poată fi în clar cu această afacere.

Augustin Beleş,
preot ortodox român.

Intâmpinare.

Dintr'o intâmpinare ce primim, scoatem următoarele:

Corul la venirea mea l-am aflat deranjat, con us de un corist; l'am curățit, întărit și azi cântă bine; este cor de plugari și nu de advocați, ziaristi ori priuți. Atunci nu avea nici un filer, acum are bani de puși. — Pun rămășag, că corespondentul d-voastră nu știe cânta nici cât un elev de al mei din clasa a III-a. Invitați-l la Arad să vă cânte, și apoi știu, că Vă știți.

Conștiința de datorința mea față de biserică și conștiința de datorința corului față de nașa steagului său am eșit din biserică la sfârșitul ei; și aceasta dacă se va ivi vre'o necesitate o mai fac și primesc răspundere înaintea forurilor mele bisericesti mai înalte. — Știți d-voastră, că sunt coruri, cari nici nu cântă liturgia mai departe decât până la „prieasna”. De ex. am condus la o liturgie corul dintr'un oraș, unde ca concurent la postul învățătoresc mi-se cerea să-mi arăt destoinicia în conducerea corului, unde am și fost ales apoi cu aproape totalitatea voturilor, n'am cântat decât numai până la „prieasna”. E păcat acesta? Dar, când un învățător stă în birou până se face slujbă în biserică, nu-i păcat? — Ași avea multe de zis, însă n'am firea d'a ataca pe nime.

Fizeș, în 22 Aprilie 1903 st. v.

Ioan Cotâră,
învățător.

Incheiam discuția spunând dlui învățător: să nu fie supărat, ci să continue munca și lupta sa pentru binele poporului.

Maial în Jidovin.

Ziua de 27 Aprilie st. v. a fost o zi înălțătoare, o zi de bucurie pentru comuna Fizeș și Jidovin (cotal Caraș-Severin).

Bravul Român din Jidovin în frunte cu harnicul lor preot Alesandru Ogeriaciu și cu harnicul lor învățător Danilă Popovicu au aranjat un „Maial” al școlarilor la care au invitat și pe vrednicul nostru învățător Ioan Cotâră din Fizeș spre a participa cu elevii săi. Primind învățătorul nostru aceea invitare, prin elevii săi a răspândit vestea invitând întreaga comună.

Duminea cam pe la 1 d. a. elevii școlii din Fizeș și coriștii în frunte cu Dl învățător armași de o mulțime multă au plecat cântând elevii „Deșteaptă-te Române” înaintând spre hotarul ambelor comune, unde era destinat locul pentru „Maial”, între niște arbori, un loc admirabil. Soarele îl petrecea cu razele sale, ear natura din ce în ce mai dragălaşă îl primea pe acești fainici învățați Români, cari grăbesc a întinde mâna fraților lor întru săvârșirea de fapte mărețe și nobile, prin cari se întărește legătura dintre frați și conservarea de sine.

Ajungând către hotar, eată se văd și fainicii și învățații Români Jidovinenți în frunte cu vrednicul lor preot și vrednicul lor învățător, înaintând, cântând spre locul de „Maial”. — Ajungând la locul destinat corul ne-a întâmpinat cu cântarea „Mântuiește-ne pe noi”, după care vrednicul nostru învățător Ioan Cotâră rostește o vorbire

învăpăiată românească după care mulțimea (cam 5—600) în strigăte de să trăiască încep apoi a și petrece la oltaltă frățeste cum rar s'a mai văzut. Iți era drag să privești la fetele și nevestele cele măndre și drăguțe și la feciorii zdravenți, viguroși, chipeși, — adevărații stilpi ai națiunii, — cum jucau măndrele jocuri românești. — Deodată să aude cântă id lăutării un „Marș”, ear spre mijlocul jocului înaintând iubitul nostru învățător Cotâră în frunte a 9 elevi ai săi îmbrăcați ca „Călușeri”, cu clăbețe (căciule) negre cu coarde și pone, eșarpele roșii, ciorapii (strimpși) albi și opincuțe mici anume pentru acest joc; erau ca niște îngeri; musica tace, „Vătavul” (tot elev, de toate zilele) pășește la mijloc, ear ceilalți 8 se așează roată pe lângă el. Musica începe a cânta și „vătavul” începe la timpul potrivit figura întâiu a Călușerului de 2 ori și cellalți de 4 ori jucând astfel toate 12 figurile cu mai mare precizie. Era ceva înălțător. — Bravul econom din Jidovin N. Enciu li-a dat un frumos dar în bani. — Tot acești elevi au jucat „Călușerul” și în anul trecut 1902, când au fost și poșafi; atunci erau 14, o poșă se păstrează în școală.

După un interval pășește corul din Jidovin în frunte cu Dl preot Alesandru Ogeriaciu ca dirigent și cântă „Christos a înviat” și alte cântări bisericesti între aplause frenetice ale mulțimei. — Toată lauda Diul preot! Jidovinenții pot fi faloși cu preotul lor.

După aceea îndată pășește corul Fizeșenilor cu Dl Ioan Cotâră în frunte și frumosul „Christos a înviat” (alta compoziția), tot cor mixt, apoi o cântare națională cu cea mai mare precizie încât fata ne-a făcut și ne va face!

Din Leucușești.

Nu pot în destul să laud zălul cu care lucră și interesul mare ce-l poartă d. Ioan Capitan față de tractul său, în deosebi față de înaintarea poporului nostru, a cărui încrețire în scurt timp și-a câștigat-o — de și nu stă de mult ca inspector în fruntea acestui tract, totuși cu bucurie trebuie să constat meritele sale, din care voi aminti unele și anume: la stăruința dînsului s'au zidit în 3 comune din acest cerc școale noi conform cerințelor de acum, ear meritul cel mai mare și-l are în comuna sa Cladova, în carea îndată după venirea D-sale ca preot, a lucrat din resputeri și numai de cât a pus în lucrare zidirea bisericii ear în anul următor numai de cât — deși comuna e mică și săracă, dînsul au știut întocmi lucrurile astfel, ca poporul său să nu întâmpine greutăți la zidirea sus numitelor mărețe edificii, cari numai spre bucuria și fala fiecărui creștin servesc. Zic deci, că întocmit lucrurile astfel ca poporul n'a simțit greutăți, căci acelea le a întâmpinat și simțit d-sa. — Tot d-sale i-se atribuie acel merit, că a dobândit acea comună în cinste pe seama bisericii, un iconostas vechi, dar în stare destul de bună dela frunța comună Nădlac, carele reparându-se, împodobeste interiorul bisericii neecspus de frumos, cât cu siguranță pot zice că în ce ea ce privește internul ei e unica biserică în cerc. Precum tot dea-una așa și în decursul acestui an a cercetat mai de multe ori mai multe școale din acest tract, îndemnând prin sfatul s'u înțelept pe învățătorii la muncă neobosită ear pe popor spre a și trimite regulat pruncii la școală. — Toate acestea dovedesc interesul cel mare și că cât de mult îi zace la inimă înaintarea atât față de școale precum și față de soarta poporului nostru.

Nu voi să înșir nimic din trecut de încheiere imi permiteți D-le rămas adaug, că la stăruința d-sale asistivitatea sa cea neobosită, după

cum și mai sus am amintit, s'au zidit școale noauă, ear în mai multe comune e pe calea de a să zidi, sau mai înbunătățit și regulat salarele inv precum și primirea lor mai regulată, ear învățământul au luat un sbor înbucurător. Dea bunul Dumnezeu ca mulțianii s'al avem în fruntea cercului nostru, ca astfel tot mai multe foloase să poată aduce.

„Un dascăl”

Serbătorirea lui Novelli.

„Jurnalul” din București scrie:

Ultima reprezentație a lui Ermette Novelli care a avut loc aseară cu „Moartea civilă” a fost o apoteozare a excepționalului talent al acestui genial artist.

Ca și în serile precedente, marele artist a fost uimitor.

În schimb poate că nu s'a mai văzut la Teatrul Național atâta entuziasm.

La un moment dat o ploaie de flori a căzut pe scenă, ploaie risipită de artiștii Teatrului Național care au vrut să serbătorească pe ilustrul maestru.

Toți artiștii teatrului nostru se aflau adunați în locul destinat orchestrei.

La sfârșitul ultimului act al piesei, în mijlocul unor ovațiuni nesfârșite, d-nii Leonescu, Sturza, Liciu, Mărculescu și alții câți-va artiști au apărut pe scenă.

Dl Leonescu a citit un discurs în care, în numele societății dramatice, salută pe marele tragedian, exprimându-i întreaga admirație ce o resimte pentru incomparabilul său talent. Apoi artiștii îi oferă o coroană aurită. În acest timp musica bersaglierilor, care se afla în teatru, a întonat imnul italian, ascultat în picioare de asistență, și imnul regal român, pe când în sală entuziasmul era delirant.

Novelli a răspuns foarte emoționat, făgăduind că se va reîntoarce la noi.

Reprezentația s'a terminat cu două monoloage zise cu vervă și un humor admirabil, cari au stîrnit unanimele risete și aplause ale sălei.

MM. LL. și AA. LL. RR. au asistat la reprezentație.

M. S. Regele a bine-voit să decoreze pe celebrul artist cu Bene-Merenti cl. I-a, decorație ce a fost remisă chiar aseară.

Despre progresul învățământului în școala populară.

(Urmare și fine).

9. Remunerațiunile.

Remunerațiunile joacă un mare rol în viața noastră școlară. Stim: că dacă cineva este recompensat pentru lucrul lui, de bună seamă, atunci și pe viitor să niștească tot mai mult ca lucrul lui să fie la culme. Așa este și cu progresul învățământului. Dacă învățătorul conștin de chemarea s'a este recompensat prin recunoștință, sau prin remunerațiune, — să niștească și viitor să fie demn de remunerațiunile prestate. Foarte la loc a fost datina Ven. Consistor orădan înainte ca vre-o 8—9 ani, când învățătorii distingi să remunerați în bani și recunoștință pentru sporul prestat cu școlarii. Și aceasta se trimitea oficiu la toate parohiile cu numele tuturor învățătorilor și cu sporul prestat, prin ce foarte mult a ajutat causele.

Remunerațiunile s'au estind și la școlarii, adică: și școlarii ar fi bine să se remunereze și în bani, pentru-că să desvoaltă în ei energia de a învăța și voie către școală. Am fost la un examen de stat și la fine a împărțit prezidentul banii la școlarii, și încă mai la noi să se emancipeze aceasta datină, și cât de puțin să se împartă mai întâiu, că prin aceia foarte mult s'ar putea ajuta scopului.

Aceste ar fi on. adunare puținile mele îndigetări, și observări referitor la progresul învățământului în școala populară. Nu prezcuget însă să fie vre-o școală provăzută cu

toate aceste îndigetări, atât referitor la învățător, cât și la administrație.

Una are puțin, una mai puțin, alta și mai puțin, — și după cum aceste în o școală să micșorează acolo și regresul învățământului să sporește, și din contră: unde aceste (îndigetări) să sporească acolo progresul ia un avânt puternic, și aceia școală este în stare a să lupta cu orice obstacole obviinende.

De aceia ar fi foarte bine ca și școala noastră să fie regulată în toate și peste tot adică: atât învățător, cât și administrația școlii să fie la culme, să fie provăzută cu toate aceste arme ale învățământului, și aceia școala care e provăzută cu toate aceste, — se poate numi cu tot dreptul, școala progresului modern.

Cefa, anul 1903.

Ioan Costa,
învățător.

Codreanul.

Intr'un fuud de pădure, unde se împreună două ripi adinci, hațase de vulpi și de lupi, ardea un foc în jurul căruia doisprezece oameni ședeau culcați la pământ și se sfătuiau între dinși. Căciulele lor țurcănești, de blană de oaie hrumărie, indesate până pe sprincene; mintenele de aba albă, impestrițate cu găitane negre și anicate câte pe un umăr, mănunchiurile de cuțite, ce ieșau din turețe și oțelele de pistoale, ce străluciau în curelele de la brîu, le dădea o înfățișare fioroasă văzuți mai ales prin desimea copacilor luminați de foc. Ceva mai departe, sub cren-gile unui stejar frunzos, se vedea o piramidă de puși, pe țevile cărora se oglindeau scintele, și mai departe încă la marginea întunerecului, unde focul nu mai arunca de săt slabe luciri, doisprezece cai priponiți pășeau printre copaci.

— „S'au înăsprit vremile”, zise unul dintre cei doisprezece tovarași, către vecinul său, care sta lungit la pământ și fuma leneș din iulea.

— „Da!” răspunse celalalt: „Cucul nu ne mai cântă în față de un timp încoace, parc'a perit sămănța călătorilor cu bani.”

— „Bine! Dar ce zice căpitanul de toate aceste? Cât o să ne facă să mucezim cu minile în busunar?”

— „Căpitanul?... Căpitanul nu-și mai bate capul cu noi.”

— „Nu?” strigă sărind în picioare Daman, un hoț nalt, spătos, cu sprince-nile posomorite: „Nu?... îl vom arăta dacă cuțitele noastre știu sau nu tăia în carne macră. Meargă să toarcă în furcă, iar nu să ție pușca în spate și să stea în frunte a doisprezece voinici: noi cari ne-am lăsat satul și țirgul de am venit în codru.”

De aceea ascultați-mă pe mine: când va veni căpitanul, să-i spunem să-și caute de drum. Ne-am sărutat de zile fără treabă și de nopți cu prea multă odihnă.”

— „Bine vorbește Daman!” strigară cu toți: „Să-l însărcinăm să spuie căpitanului hotărîrea noastră, și să-l alegem pe dînsul căpitan.”

„Pe mine?” — „Pe tine?” — „Jurați!” zise Daman, scoțînd cuțitul din teacă.

— „Jurăm!” răspuseră ceilalți, încrucîșînd cuțitele cu el.

Dar n'apucase să se piardă în sinul codrului, ecul acestui de pe urmă cuvînt „jurăm”, că un tropot de cal se auzi în apropiere și, iute ca fulgerul, un om decălic și se înfățișă dinaintea hoșilor. Era căpitanul.

Codreanu era nalt, frumos, însă de o frumusețe sălbatică, la vederea căreia oricare om se simțea cuprins de mirare și spaimă

949 6-30 PĂLĂRIERUL
MÁLY ALBERT
 — ARAD, Piața Boros-Beni Nr. 8. —
 Primște colorarea pălărilor de postav și peie, bărbătești și femești; asemenea curățirea și transformarea lor după moda cea mai nouă. *Calcară cilindrelor*, transformările la efectuează cu preț prompt. Se primește comanda și din provincie.

Haine pentru domni
 cu preț excepțional de ieftin după cea mai modernă croitură
 Arad, strada Szent-Pal Nr. 3.
 (Vis-à-vis de cafeneaua Erdélyi).
 Din stoffe indigenă și englezească. Executarea cu gust. Deasemenea face ori-ce reparatură cu preț avantajos. Rog spriginul onoratului public.
 Cu distincă stimă:
 937 7-50 **Wolster Izsó**,
 croitor bărbătesc.

LANCSÁRICS JÓZSEF
 CIOBOTAR.
 — Arad, strada Nagyaradi Nr. 3. —
 primște toate lucrările, care aparțin branșei sale, le efectuează după moda cea mai nouă, din materialul cel mai bun și pe lângă prețuri foarte moderate. 948 6-25
 Nuzința lui e: ca prin lucrări conștiincioase să-și păstreze și pe viitor încrederea mușterilor săi.
 Reparaturile se execută prompt și cu îngrijire.

Kiss Albert,
 tapițer și decorator.
 Arad, strada Varjassy József 13.
 Primște tot felul de lucrări de tapițerie și decorațiuni, confecționare de madrațe și ori-ce reparări cu cele mai modeste prețuri. Canapele și madrațele se găsesc în permanență în depositul meu. 961 5-50

VÉGH ISTVÁN,
 tinichiu de clădiri și lux,
ARAD, Boros Béni-tér Nr. 10.
 936 8-25 (Colțul străzii Nător).
 Primește ori-ce lucru de ornament, acoperirea cu tinichea a clădirilor, turnurilor de biserică; mai de parte lucrări pentru introducerea apei, arangiarea odailor de baie, a conductelor apei în bucătărie și la closet, repară țevile plesnite atât în loc, cât și în provincie, prețurile celea mai moderate, execuție promptă.

Ujváry Árpád, 958 6-25
 măsar, timplar și lucrător de portaturi,
 Arad, strada Lázár Vilmos 4.
 Se recomandă m. on. public spre executarea a tot felul de lucrări aparținând ramului de timplărie, precum aranjamente de pravali și birouri, lucrări de clădiri și portaturi din materie uscată pe lângă prețurile celea mai moderate. Execuție promptă și solidă. *Reparatură repede și ieftin.*

SEIDEL OTTO,
 fabricant de căciuli,
ARAD, Andrassy-tér Nr. 9
 (vis-à-vis cu biserică).
 Execută ori-ce fel de chipiu militar, postav financiar pentru pompieri, pentru preoți și civili, calitate bună, preț moderat. 935 9-80

Spălătorie de albituri
 și călcarea lor,
Arad, Strada Vesselényi Nr. 45.
 Spel rufele să fie albe ca zapada și calc strălucit gulere, manșete, precum și alte rufării. De asemenea și perdele. 933 7-25
 Cu stimă
 Véd. Lada Mihály

Mare târg de albituri de vară.
 Crotoane, — zefire de in, — batisse colorate, — in pentru haine, — batist elvețian brodat, — noștăți în bluze și juponi, — delain din bumbac errat.
 Fără mare efort într-o carte de muștră specială.
 Materiile de vară de la 50 cr până la 5 fl. Mustre din stoffe amintite se trimit gratuit și franco.
 Bazar de modă de dame,
Weiner Mátyás,
 Budapesta, VI. Andrassy nr. 5

Prapori și steaguri bisericești
 precum și
 lucrări de zugrav execută
Ludovic Neisz
 Arad, strada Chorin 2 și str. Hunyady 6.

Fondat 1893.
VÖRÖS JÓZSEF,
 PLAPOMAR și MĂTRĂȚER.
 Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 4-5.
 Am onoarea a Instința P. T. public din loc și provincie, că mi-am strămutat atelierul de plapome și mătrățe de pe piața libertății unde a stat mai mult ani, pe strada Deák Ferencz 4-5 (în curte vis-à-vis de poartă).
 Pregătesc tot felul de
Plapome și mătrățe
 în forma cea mai frumoasă și cu prețurile cele mai moderate.
 Comandele din provincie se efectuează prompt și precis.
 Recomandându-mă pentru sprijinul O. public, sunt
 Cu deosebită stimă:
Vörös József. 960 4-10

Imprumuturi de bani pe amortisare
 mijloace pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în orașe cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de
20, 25, 30, 50 de ani,
 adecă în camătă e socotită atât camăta cât și amortisarea din capital.
 Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă imprumuturi ipotecare.
 Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile nu sunt, taxele mi le socotesc ulterior.
 Pentru deslușiri mai detaliate a se adresa la
HERZOG SÁNDOR
 Arad, strada Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

Valabil de la 1 Maiu 1903. **Mersul trenurilor.** Valabil de la 1 Maiu 1903.

Tur Arad-Budapesta										Retour											
Pers. I-II	Acce. I-II	Pers. I-III	Acce. I-III	Mixt. I-III	Pers. I-II	Acce. I-II	Pers. I-III	Acce. I-III	Mixt. I-III	Gara											
5 10	8 18	11 20	4 21	4 45	9 5	9 10	11 51	3 32	7 11	9 00	6 05	pl. Arad sos.									
5 25	11 39	1 5	5 05	9 53	8 51	11 39	3 17	8 45	5 50	Sofronya											
5 39	8 36	11 52	4 40	5 24	10 07	8 36	1 36	3 06	6 53	8 33	5 38	Curtici									
5 55	12 08	1 5	5 46	10 25	8 13	1 25	1 5	8 1	5 21	8 09	5 21	Löksháza									
6 01	1 5	5 54	6 00	7 48	8 03	1 5	8 05	1 5	7 48	8 05	1 5	Bánhid major									
6 05	1 5	6 00	7 47	11 07	2 54	6 31	7 57	5 03	7 47	11 07	2 54	Országút									
6 13	9 00	12 25	5 03	6 12	10 44	7 43	11 06	2 19	6 30	7 56	4 58	sos.) Chitigház (pl.)									
6 14	9 01	12 31	5 04	6 32	10 54	7 21	1 27	7 29	4 32	7 42	4 45	pl.) Kigyós (pl.)									
6 28	12 45	1 5	6 51	11 10	7 09	10 49	2 05	6 13	7 29	4 32	1 46	sos.) Ciaba (pl.)									
6 4	9 18	12 57	5 21	7 05	11 24	6 45	10 44	1 28	6 08	7 19	4 09	pl.) Bekés-Földvár (pl.)									
6 47	9 23	1 29	5 26	7 47	11 39	6 25	1 15	7 03	3 54	7 00	3 51	sos.) Mezöberény (pl.)									
7 01	1 42	5 37	8 02	11 55	6 09	10 04	12 40	5 29	6 22	3 14	3 06	pl.) Gyoma (pl.)									
7 02	1 44	5 35	8 04	11 58	5 15	9 59	12 33	5 24	6 12	3 07	3 13	sos.) Mezötúr (pl.)									
7 13	9 43	1 54	5 49	8 20	12 11	4 42	9 40	12 10	5 05	5 45	2 41	pl.) Pusztá-Pö (pl.)									
7 38	10 03	2 16	6 08	8 46	12 40	3 37	9 16	11 37	5 06	2 03	4 26	sos.) Pusztá-Tenyő (pl.)									
7 43	10 08	2 25	6 13	8 58	12 47	3 19	9 07	11 25	4 25	4 52	1 20	pl.) Szajol (pl.)									
8 10	10 17	2 50	6 34	9 25	1 17	2 55	8 53	11 09	4 22	4 33	1 50	sos.) Szolnok (pl.)									
8 13	10 28	2 57	6 35	9 35	1 22	—	8 28	10 34	3 58	—	—	pl.) Ujszász (pl.)									
8 41	1 39	3 19	6 59	1 47	—	—	8 28	10 34	3 58	—	—	sos.) Tapió-Györgye (pl.)									
8 53	3 31	1 5	10 12	2 00	—	—	8 09	10 15	—	—	—	pl.) Tapió-zele (pl.)									
9 08	11 00	3 44	7 09	10 27	2 16	—	7 56	9 53	3 25	—	—	Tapió-Káta (pl.)									
9 27	11 02	4 01	7 22	10 43	2 34	—	—	9 32	—	—	—	Tapió-Szeeső (pl.)									
—	1 19	4 13	7 32	12 10	2 49	—	—	9 22	—	—	—	Süly-Sáp (pl.)									
—	1 19	4 36	7 49	12 42	3 14	—	—	9 11	—	—	—	Mende (pl.)									
—	1 36	4 38	7 50	12 49	3 15	—	—	9 02	—	—	—	Gyömör (pl.)									
—	4 54	1 5	21	3 34	—	—	—	9 02	—	—	—	Magló (pl.)									
—	5 07	8 12	1 47	3 47	—	—	—	8 54	—	—	—	Rákos (pl.)									
—	5 23	8 27	2 34	4 15	—	—	—	8 20	—	—	—	Köbánya (pl.)									
—	5 50	8 41	2 58	4 35	—	—	—	8 20	—	—	—	sos. Budapest pl.									
—	6 04	8 4	3 15	4 51	—	—	—	8 10	2 15	—	—										
—	6 18	3 38	3 38	5 06	—	—	—	—	—	—	—										
—	6 28	3 49	3 49	5 47	—	—	—	—	—	—	—										
—	6 36	4 00	4 00	5 25	—	—	—	—	—	—	—										
—	12 59	7 03	9 23	4 32	5 52	—	—	—	—	—	—										
—	7 10	1 45	4 50	6 00	—	—	—	—	—	—	—										
—	1 10	7 20	9 35	5 00	6 10	—	—	—	—	—	—										

Tur Arad-Tövis										Retour									
Pers. I-II	Acce. I-II	Pers. I-III	Acce. I-III	Mixt. I-III	Pers. I-II	Acce. I-II	Pers. I-III	Acce. I-III	Mixt. I-III	Gara									
12 11	2 04	7 18	6 35	6 35	12 11	2 04	7 18	6 35	6 35	pl. Arad sos.									
2 18	6 49	6 46	6 00	10 00	2 18	6 49	6 46	6 00	10 00	Glogovaț									
3 11	8 12	7 16	5 44	7 30	3 11	8 12	7 16	5 44	7 30	Pauliș									
12 49	3 26	7 53	8 31	7 29	12 49	3 26	7 53	8 31	7 29	sos.) Radna-Lipova (pl.)									
12 50	3 33	7 55	7 24	4 05	12 50	3 33	7 55	7 24	4 05	pl.) Conop (sos.)									
1 16	4 23	8 21	7 54	5 06	1 16	4 23	8 21	7 54	5 06	Eérzava									
1 46	5 12	8 51	8 47	4 48	1 46	5 12	8 51	8 47	4 48	Soborșin									
2 05	9 08	9 12	6 08	7 41	2 05	9 08	9 12	6 08	7 41	Zam									
2 28	9 31	9 47	5 45	7 06	2 28	9 31	9 47	5 45	7 06	pl.) Illa (pl.)									
2 28	9 57	9 47	5 41	6 59	2 28	9 57	9 47	5 41	6 59	sos.) Simeria (Piski) (pl.)									
3 06	10 08	10 41	4 53	5 45	3 06	10 08	10 41	4 53	5 45	pl.) Vințul-de-Jos (pl.)									
3 13	10 22	10 57	4 09	4 34	3 13	10 22	10 57	4 09	4 34	sos.) Alba-Julia (pl.)									
4 00	11 08	12 04	4 08	4 32	4 00	11 08	12 04	4 08	4 32	pl.) Teiuș (pl.)									
4 15	11 09	12 11	3 57	4 17	4 15	11 09	12 11	3 57	4 17										
4 26	—	12 24	3 57	4 11	4 26	—	12 24	3 57	4 11										
—	11 21	12 31	—	3 33	—	11 21	12 31	—	3 33										
—	11 42	12 58	—	3 43	—	11 42	12 58	—	3 43										

Tur Arad-Segedin										Retour									
Pers. I-II	Mixt. I-III	Pers. I-III	Gara							Pers. I-III	Mixt. I-III	Pers. I-III							
5 10	7 10	4 11	pleacă Arad soseste							8 35	7 06	10 23							
5 29	7 34	4 31	Szt-Tamás							8 12	6 47	10 11							
5 48	7 54	4 46	Pécska							7 58	6 24	9 57							
6 9	8 21	5 09	Battonya							7 32	6 10	9 33							
6 32	8 32	5 18	Tomba							7 20	5 59	9 22							
6 43	8 42	5 26	Pereg major							7 12	5 51	9 13							
6 59	8 57	5 38	soseste Mező-hegyes pleacă soseste							7 00	5 39	9 00							
7 11	9 12	6 00	Csanápalota							6 40	5 19	8 46							
7 30	9 31	6 19	Nagylak							6 21	4 58	8 27							
7 44	9 46	6 34	Magyar-Csanád							6 06	4 41	8 13							
7 56	9 59	6 47	Apátfalva							5 52	4 25	8 00							
8 04	10 07	6 58	soseste Makó pleacă soseste							5 44	4 16	7 53							
8 20	10 23	7 14	Kis-Zombor							5 26	3 56	7 35							
8 35	10 36	7 31	Deszk							5 10	3 36	7 30							
8 50	10 50	7 45	Szöreg							4 57	3 20	7 17							
9 11	11 12	8 08	Szeged							4 34	2 51	6 53							
9 33	11 24	8 20								4 23	2 37	6 41							
9 35	11 36	8 30								4 11	2 20	6 29							